

1/5/2026

Arbetsplan Kyrkby högstadieskola 2026–2027

Dnr: 20xx/xxxx

Datum: X.9.2026

Utbildnings- och kulturavdelningen

Godkänd i Förbundsstyrelsen SÅUD xx.xx.xxxx

Innehåll

Inledning	3
1 Verksamhetsidé och värdegrund	4
1.1 Målsättningar för läsåret	5
2 Skolvisa uppgifter	6
2.1.1 Elevantal och klasser	6
2.1.2 Ledning, lärare och personal	7
2.1.3 Läsårets och skoldagens arbetstider	9
3 Undervisningsarrangemang	12
3.1 Undervisning utanför skolan	12
3.2 Traditioner och högtider	13
3.3 Helhetsskapande undervisningsarrangemang	13
3.4 Särskilda undervisningsarrangemang	14
3.5 Flexibel undervisning	15
3.6 Undervisning i särskilda situationer	16
3.7 Distansundervisning	17
4 Stöd för lärande och skolgång	19
4.1 Allmän pedagogiskt stöd	19
4.2 Specialpedagogiskt stöd	20
4.3 Mångprofessionellt stöd	20
5 Elevrådsarbete och elevdelaktighet	22
6 Timfördelning	23
6.1 Kursplaner tillvalsämnen	24
6.1.1 Kreativ bildkonst	25
6.1.2 Teknisk slöjd	26
6.1.3 Programmering	28
6.1.4 Pulsträning	30
6.1.5 Sport	30
7 Undervisning vid långvarig sjukdom (Bilaga 1)	31
8 Distansundervisning	33

Inledning

Alla grundskolor på Åland ska inför varje läsår göra upp en arbetsplan. I arbetsplanen ska innehållet för skolans undervisning och fostran preciseras och tydliggöras samt de metoder skolan använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen, förordningen och läroplanen beskrivas. Arbetsplanen sammanställs av rektorn eller föreståndaren i samråd med lärarna och den ska godkännas av den ansvariga nämnden i kommunen och tillställas landskapsregeringen för kännedom. Elevrådet ska få ta del av arbetsplanen och övriga planer och dokument innan de godkänns och få möjlighet att påverka de delar som direkt berör deras vardag.

I enlighet med ÅLp21 ska följande ingå i arbetsplanen:

- Beskrivning av skolans verksamhetsidé och värderingar
- Målsättningar för läsåret
- Trivselstadga (ordningsregler och kriterier för ansvar och samarbete)
- Förtydligande av skolspecifika undervisningsarrangemang under det kommande läsåret
- Beskrivning över hur helhetsskapande undervisning kommer att genomföras
- Beskrivning av distansundervisning
- Beskrivning av elevrådsarbete och elevers delaktighet
- Skolans timfördelning (enligt LR:s mall)
- Språkprogram
- Kursplaner för tillvalsämnen (enligt LR:s mall)
- Kontaktuppgifter och läraruppgifter

Följande ska vara digitalt tillgängligt på kommunens eller skolans hemsida eller liknande och uppdateras årligen:

- Elevhälsoplan (anvisning XX U2, ÅLR2021/XX)
- Antimobbningsplan där förebyggande arbete mot mobbning ingår samt en beskrivning över hur arbetsgången går till vid eventuell mobbning/kränkning och en årsuppdaterad ansvarsfördelning i arbetsgången.
- Likabehandlingsplan
- ANDTS-plan (beslut XX)
- Plan för hur samarbetet och övergången från barnomsorg till skola organiseras
- Plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder (anvisning XX U2, ÅLR2021/434)

1 Verksamhetsidé och värdegrund

Grundskolans grundläggande uppgift är att undervisa och skapa förutsättningar för elevens lärande. Hemmet har det huvudsakliga ansvaret för barnets uppfostran men grundskolans fostrande verksamhet stöder hemmen och vårdnadshavarna i att främja barnets utveckling och lärande samt att stärka elevens sociala färdigheter och sunda självkänsla. Det ligger i varje lärares uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i skolan förverkligas. Alla som arbetar i skolan behöver reflektera över sin egen del som påverkare i skolan och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för grundskolan på Åland.

Skolans etiska grundvärderingar baserar sig på en allmänhumanistisk livssyn, varvid speciell uppmärksamhet fästs vid ansvar och samarbete; ärlighet, pålitlighet, respekt, hänsyn, samarbetsvilja och hjälpsamhet utgör sålunda hörnstenarna i den fostrande verksamheten. Skolan utgår från att eleverna uppvisar ett ansvarsfullt beteende och i grunden är positivt inställda till skolan och samhället. Utgående från en positiv människosyn strävar skolan till att ge alla elever en undervisning anpassad efter varje elevs förutsättningar, så att skolarbetet känns meningsfullt.

Skolan utgår från att eleven placeras i centrum inom ett pedagogiskt helhetstänkande och att all verksamhet strävar till elevens bästa. Devisen för elevsynen i KHS är: "Eleven i centrum". Var och en skall utgående från sina förutsättningar erbjudas en för dem utvecklande och meningsfull undervisning. Detta innebär att skolan i sin verksamhet baserar sig på det faktum att olika elever tillgodogör sig undervisningen utgående från olika inlärningsstilar.

Värdegrundsarbete genomsyrar verksamheten och följs upp och utvärderas i skolans kollegium och skolans elevråd.

Skolan strävar till att i alla situationer där det är möjligt bereda eleverna tillfälle att direkt påverka skolans verksamhet. Det gäller även att eleven ska lära sig förstå betydelsen av sina val, levnadssätt och handlingar inte bara för det egna livet utan även för den närmaste omgivningen, samhället och naturen. Målsättning är att eleven blir delaktig och kritiskt tänkande både ur ett lokalt och globalt perspektiv.

Eleven ska även få inblick i samhället och olika kulturer, Åland och omvärlden. Eleven ska få inblick i kulturtraditioner på Åland och den livsmiljö som ett självstört landskap utgår. I enlighet med EU-kommissionens rekommendation är de åtta nyckelkompetenserna de kompetenser som alla individer behöver för personlig tillfredsställelse och utveckling, social inkludering och aktivt medborgarskap. Kompetenserna består av kunskaper, färdigheter, förmågor och attityder och är mer än enbart teoretisk kunskap. Vår målsättning är att varje elev ska få möjlighet att utveckla alla kompetenser på den nivå som eleven har förutsättningar till.

"Barnkonsekvensanalys är ett verktyg för att omsätta barnkonventionen i handling och synliggör barnets bästa. Med hjälp av barnkonsekvensanalyser kan lokala och regionala beslutsfattare arbeta systematiskt och vara försäkrade om att ett barnperspektiv finns med i beslutet. Syftet är att både på kort och lång sikt förbättra barns och ungas levnadsvillkor (www.barnombudsmannen.se)."

1.1 Målsättningar för läsåret

Alla grundskolor ska inför varje nytt läsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i skolans hela verksamhet under läsåret. Skolans specifika målsättningar kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i skolans interna utvärdering (t.ex. ett lågt läsintresse kan leda till att man väljer att lyfta läsning eller ökad mobbing leder till att man fokuserar på förebyggande åtgärder för en trygg lärmiljö) eller teman som formulerats av landskapsregeringen som ska genomsyra verksamheten.

Under läsåret fortsätter arbetet under temat *Välbefinnande i skolan*. KHS och de övriga skolorna inom Södra Ålands Utbildningsdistrikt har skapat en plan för välbefinnande i skolan för åk 1–9. Positiv psykologi är den del av psykologin som riktar in sig på det goda i människan, på att stärka resurser och välbefinnande. Vi jobbar med styrkor och goda sidor, meningsfullhet, engagemang, positiva känslor och relationer. Kopplat till detta tema arbetar vi också med materialet "Det syns inte" med inriktning på bättre mentalt mående och studiefokus.

Ett andra tema för läsåret, också det en fortsättning på arbete under föregående läsår, är *Skrivande skola*. Eleverna lotsas i att utveckla och formalisera sitt skrivande. Arbetet organiseras av en tillsatt arbetsgrupp och konkretiseras på klasstimmar, i huvudsak under ledning av respektive klassföreståndare. Under detta läsår kompletteras *Skrivande skola* med *Läsande skola*. Också detta tema handhas av en arbetsgrupp som under detta för temat inledande år har i uppgift att uppgöra en plan för temat.

Varje elev är unik och värdefull i sig och har rätt att växa till sin fulla potential som människa och medmänniska. Vi strävar till att främja förståelsen och empati för andra människor.

Vi arbetar förebyggande och betonar olikhet, inkludering, medkänsla, glädje och tolerans. *KHS – en skola för alla* tar fasta på att vi alla är olika och att vi lär oss olika.

2 Skolvisa uppgifter

2.1.1 Elevantal och klasser

ELEVFÖRTECKNING ÅRSKURSVIS OCH KLASSVIS LÄSÅRET 2026 - 2027

	FLICKOR	POJKAR		TOTALT
7 A	9	8	17	
7 B	7	11	18	
7 C	9	8	17	
7 D	9	8	17	
7 E	9	9	18	
7 F	10	7	17	
7 G	8	10	18	
				122
8 A	8	11	19	
8 B	6	11	17	
8 C	7	8	15	
8 D	6	10	16	
8 E	8	10	18	
8 F	6	9	15	
8 G	9	8	17	
				117
9 A	10	7	17	
9 B	11	6	17	
9 C	8	7	15	
9 D	7	9	16	
9 E	5	9	14	
9 F	8	8	16	
9 G	10	7	17	
				112
TOTALT:				351

2.1.2 Ledning, lärare och personal

Skolans ledning:

Rektor Kristian Granberg	328 711 eller 0457 5 910 377
Biträdande rektor Marie Norrgrann	328 740

Medlemmar i skolans ledningsgrupp är rektor Kristian Granberg, biträdande rektor Marie Norrgrann, Linn Sundblom, Therese Sviberg, Thomas Gau, Pernilla Boman

KHS personal 2026 – 2027

Namn:	Ämne:	Klassföreståndare för:
Granberg Kristian	Rektor	
Norrgrann Marie	Biträdande rektor	
Alm Marika	Skolkurator	
Andersson Jessica	Timlärare	
Andersson Linnéa	Hi, Sh, Re	8F
Backman Samuel	Assistent	
Bamberg Jesper	SvA, Sv, En, Ipad-ansvarig	8C
Blaszczak Anna	Lokalvårdare	
Bertelin Frida	Bi, Ge	7E
Blomsterlund Herman	Assistent	
Boman Pernilla	Ma, Fy, Ke, Friends	8B
Dahlgren Anna	Assistent	
Dahlvik Jörgen	Tn	9A
Ekblom Mette	Resursenheten	
Ekstrand Anine	Assistent	
Ekstrand Johan	Ma, Fy, Ke	8E
Eriksson Marcus	Elevhandledare	
Eriksson Sofia	Assistent	
Eriksson Sofie	Skolkurator	
Fonsell Nils	Assistent	
Förström Lukas	Assistent	
Gau Thomas	Ma, Fy, Ke	8A
Gottberg Kristoffer	Tk	
Gustafsson Josefine	Bi, Ge, Häk, Id	7B
Haapamäki Christian	Speciallärare	
Hjärne Pernilla	Id	
Häger Agneta	Köksansvarig	
Häger Christian	Fastighetsskötare	
Häger Barbro	Tx	7A
Högnabba Maria	Fi, Sv, Fr	7C
Jansén Annika	Speciallärare	
Jansson Gudrun	Specialklasslärare	
Jansson Linda	Timlärare	
Jansson Ulf-Christer	Mu	8F
Jokinen Salla	Assistent	
Karlsson Emma-Lina	Specialklasslärare	
Karlsson Denice	Sv, En	9E
Karlsson Merja	Tx	
Lampén Camilla	Skolcoach, Friends	
Lind Monica	FBU, Spa, Fr	FBU

Lindholm Axel	Hi, Sh, Re,	7B
Lindqvist Songsiri	Lokalvårdare	
Lundsten Kenneth	Sv, En	9B
Luotomäki Pia	Sv, Finska	9F
Martens Diana	Ma, Fy, Ke	9C
Meilie Mariana	Lokalvårdare	
Misinciuc Andrei	Lokalvårdare	
Misinciuc Oana-Elena	Lokalvårdare	
Norberg Ingrid	Sv, EN	
Nordling Elin	FBU, Bk	8G
Nordman Marcus	Timlärare	
Pettersson Anna-Greta	Tx, Fi, Ty	
Paulsson Fanny	Assistent	
Rakauskiene Regina	Lokalvårdare	
Rajamäki Maria	Kanslist	
Roberts Susanna	Sv	7G
Sandell-Boman Ulrika	Bi,Ge	8D
Schåman Angelica	Hemkunskap	9A
Singnell Erika	Bk	7F
Sjöberg Stefan	IT-assistent	
Sjöström Kristina	Sv, En	7D
Sundberg Ringa-Mari	IT, Prog, Erasmusansvarig	
Sundblom Alexandra	Skolkurator	
Sundblom Linn	Häk, Bi, Ge, Id, itslearning	7D
Strandvik Daniel	Assistent	
Svensson Sune	Id	
Sviberg Therese	Ma, Fy, Ke, Friends	9G
Sviberg Mikael	Hi, Sh, Re	9D
Söderström Linda	Ty, En, Erasmusansvarig	7F
Wahlsten Conrad	Id, Hi, Sh, Re, Bi, Ge	8G
Wata Chiraporn	Köksbiträde	

2.1.3 Läsårets och skoldagens arbetstider

Landskapsregeringen har fastställt läsåret 2026–2027 enligt följande:

Höstterminen 2026

Onsdagen den 19 augusti – tisdagen den 22 december
(87 arbetsdagar)

Vårterminen 2027

Torsdagen den 7 januari – tisdagen den 8 juni
(99 arbetsdagar)

Helgdagar/lov dagar:

Oktober	14-16.10	(höstlov)
December	23.12 - 06.01	(jullov)
Februari	22-26.02	(sportlov)
Mars	25-29.03	(påsklov)
Maj	06-07.05	(Kristi Himmelsfärdslov)

ARBETSDAGARNAS FÖRDELNING MÅNADSVIS:

Höstterminen 2026

aug	9
sep	22
okt	19
nov	21
dec	16

87

Vårterminen 2027

jan	17
feb	15
mars	20
april	22
maj	19
juni	6

99

3 Trivselstadga

För att främja den interna ordningen i skolan, ostörda studier samt trygghet och trivsel i skolan ska skolan ha en trivselstadga. Trivselstadgan ingår i arbetsplanen. I trivselstadgan formuleras ordningsregler samt kriterier för ansvar och samarbete.

Elevens förmåga till ansvar och samarbete ska bedömas genom handledande respons på uppförande i relation till de *kriterier som ställts upp i skolans trivselstadga*. Kriterierna för ansvar och samarbete ska grunda sig på skolans målsättningar för fostran, riktlinjerna för skolans verksamhetskultur och ordningsreglerna som ska finnas i arbetsplanen. Eleven och vårdnadshavarna ska få information om grunderna för bedömning av ansvar och samarbete.

Ansvar och samarbete anges i betyget som ett verbalt omdöme vid sidan av den övriga skalan för bedömning. Bedömning av ansvar och samarbete antecknas inte i avgångs- och skiljebetyget.

Ordnings- och trivselregler vid KHS:

- Vi hjälper varandra samt visar respekt och omtanke.
- Vi uppträder på ett passande sätt i alla situationer, under resor till och från skolan samt under aktiviteter inom skolans ram.
- Vi kommer i tid till varje lektion och har rätt material med oss.
- Vi använder ett vårdat språk.
- Vi hjälps åt att hålla skolan ren och hel och håller ordning på vårt eget och skolans material.
- Vi tar avstånd från mobbning och utsätter ingen för obehag.
- Vi håller oss inom skolans område under skoltid.
- Vi tar avstånd från droger.
- Vi ger varandra arbetsro och samarbetar.
- Vi har mobilfria lektioner. Mobilerna samlas upp varje lektion.
- Du har tillåtelse av den du har fotograferat/filmat om du publicerar något på sociala medier/nätet.

Ordningsreglerna kan inte behandla allt som rör skolan. Tänk själv på vad som är vettigt, lämpligt och rätt. Rätta dig därför efter av skolan givna föreskrifter och

Skolan följer planen för disciplinära åtgärder där det beskrivs vilka konsekvenser som gäller ifall man bryter mot skolans trivselregler.

Kriterier för ansvar och samarbete

	Kriterier för svaga	Kriterier för försvarliga	Kriterier för goda	Kriterier för berömliga
Skolans ordningsregler	Eleven uppför sig inte i enlighet med skolan och klassens ordningsregler.	Eleven känner till skolans och klassens ordningsregler men har ibland svårt att följa dem.	Eleven uppför sig i enlighet med skolans och klassens ordningsregler och visar hänsyn och tolerans mot andra.	Eleven bidrar till att upprätthålla skolans och klassens ordningsregler, trivsel i skolmiljön och bryr sig om sitt eget och andras välmående.
Språkbruk	Eleven använder ett ovårdat och/eller kränkande språk.	Eleven använder ibland ett ovårdat och/eller kränkande språk.	Eleven använder ett vårdat språk.	Eleven använder ett gott språkbruk i de flesta situationer.
Samarbete	Eleven har ofta svårt för att samarbeta med andra.	Eleven kan i vissa situationer samarbeta med andra.	Eleven kan samarbeta med andra.	Eleven samarbetar bra med alla.
Arbetsro	Eleven ger sällan arbetsro.	Eleven ger ibland arbetsro.	Eleven ger arbetsro.	Eleven bidrar till att upprätthålla arbetsro.
Ansvar för skolarbete och läxor	Eleven tar sällan ansvar för sitt skolarbete.	Eleven tar ibland ansvar för sitt skolarbete.	Eleven tar ansvar för sitt skolarbete.	Eleven tar stort ansvar för sitt skolarbete.
Hänsyn och respekt	Eleven visar sällan respekt och hänsyn.	Eleven visar för det mesta respekt och hänsyn.	Eleven visar hänsyn och respekt i de flesta situationer.	Eleven visar hänsyn och respekt för alla i skolan.

3 Undervisningsarrangemang

Enligt LL om barnomsorg och grundskola kan undervisningen i grundskolan bedrivas i form av allmänundervisning, specialundervisning och träningsundervisning. Undervisningen ordnas som närundervisning, distansundervisning och som verksamhet utanför skolan. Den huvudsakliga undervisningsformen i grundskolan är närundervisning. De skolspecifika undervisningsformerna under läsåret ska beskrivas i arbetsplanen.

3.1 Undervisning utanför skolan

Under läsåret 2026 – 2027 planerar vi att genomföra följande undervisning utanför skolan:

- PRAO v. 47 – 49 och v. 9 - 11
- Dagsverke
- Stafettkarneval
- Hajk
- Samarbetsläger åk 7
- SFSI mästerskap
- TekNatur
- Lucia
- Konsttestarna åk 8
- Friluftsdagar: Mariehamn, Bomarsund, Germundö, Käringsund, Lemböte/Getabergen
- Museibesök: Ålands Sjöfartsmuseum, Pommern, Ålands kulturhistoriska museum, Ålands konstmuseum, Kastelholms slott, Bomarsunds besökscentrum
- Studiebesök: Lagtinget, Tingsrätten, Träningsverket, Ålands yrkesgymnasium, Ålands Lyceum, Ålands Folkhögsskola samt andra lokala studiebesök
- Skratch Prisutdelning för åk 9, Stadsbiblioteket i Mariehamn
- Utomlands: Nordplus-utbyte (Danmark)
- Idrotten: Bollhalla, Ålands Idrottscenter, Gymnastics Åland, Padelcenter, Islandia

3.2 Traditioner och högtider

Skolan uppmärksammar traditionella högtider och aktiviteter i anslutning till exempelvis påsk och jul ordnas. Aktiviteterna är sådana som stödjer elevernas utveckling i att respektera olikheter, att ta ansvar och samarbeta. De ska främja respekt och tillit mellan individer, grupper, idéer, religioner, folk och kulturer. Alla aktiviteter är konfessionslösa.

3.3 Helhetsskapande undervisningsarrangemang

För att kunna garantera att alla elever har möjlighet att få ta del av helhetsskapande undervisning ska alla skolor sträva efter att ha *minst ett helhetsskapande lärområde per läsår*. I skolans arbetsplan ska de ämnesövergripande lärområdenas mål och innehåll och hur de förverkligas preciseras. Den tidsmässiga omfattningen av ett lärområde ska planeras så att eleven får tid att fördjupa sig i innehållet och arbeta målinriktat, mångsidigt och uthålligt. Skolorna kan även besluta om andra sätt att göra undervisningen mera helhetsskapande och beskriva dessa i arbetsplanen.

Målet med helhetsskapande undervisning är att göra det möjligt att förstå förhållandet mellan olika fenomen och på vilket sätt de är beroende av varandra. Helhetsskapande undervisning innebär samarbete mellan lärare och ämnesövergripande samarbete. Helhetsskapande undervisning ger eleven bättre möjligheter att kombinera kunskaper och färdigheter från olika läroämnena och att i växelverkan med andra strukturera dem till meningsfulla helheter.

Arbetsperioder då eleven undersöker helheter och kombinerar och undersöker olika vetenskapsgrenar stärker elevens förmåga att uppfatta vilken betydelse det lärda i skolan har för det egna livet och i ett vidare perspektiv för samhället och mänskligheten. Samtidigt får eleven redskap för att vidga och strukturera sin världsbild. Genom helhetsskapande arbetssätt stöds även elevens möjlighet att utveckla de olika nyckelkompetenserna.

Omfattningen och sättet på vilket man förverkligar helhetsskapande undervisning kan variera beroende på elevernas behov och målen för undervisningen. Undervisningen *kan* till exempel genomföras genom att

- studera samma tema parallellt i två eller flera läroämnena samtidigt
- dela in innehåll som hör till samma tema i perioder som följer på varandra
- ordna aktiverande evenemang såsom temadagar, olika tillställningar, kampanjer, och studiebesök
- planera mångvetenskapliga lärområden som omfattar en längre period och flera läroämnena och som kan innehålla ovannämnda helhetsskapande metoder
- skapa helheter där många läroämnena samverkar.

I den åländska läroplanen ingår åtta nyckelkompetenser som varje individ behöver färdigheter i för delaktighet i samhället och ett livslångt lärande. Enligt EU- kommissionens rekommendation är nyckelkompetenser de kompetenser som alla individer behöver för personlig tillfredsställelse och utveckling, social inkludering och aktivt medborgarskap. Kompetenserna består av kunskaper, färdigheter, förmågor och attityder och är mer än enbart teoretisk kunskap. Kompetenserna i den åländska läroplanen har formulerats för att passa undervisningen i grundskolan. Inom alla läroämnen kopplas de olika kompetenserna in för att kunna underlätta ett helhetsskapande arbetssätt mellan ämnen. I arbetet kommer vi att sträva efter att stärka eleverna i enlighet med nyckelkompetenserna.

Vi väljer helhetsskapande undervisning som ger eleven möjligheter att kombinera kunskaper och färdigheter från olika läroämnen till meningsfulla helheter. Vi kommer att samarbeta mellan årskurserna och arbeta ämnesövergripande.

Den helhetsskapande undervisningen under läsåret planeras runt två teman: *Skrivande skola* och *Läsande skola* vilkas syften är att höja skriv- och läskompetensen hos alla elever i alla ämnen i årskurserna 7–9.

3.4 Särskilda undervisningsarrangemang

Undervisningen i grundskolan kan, om det är motiverat för elevens bästa, ordnas på annat sätt än vad som anges i LL om barnomsorg och grundskola. Med hänvisning till vad som i lag benämns som särskilda undervisningsarrangemang kan en elev till exempel börja sin skolgång i årskurs två, bli befriad från ett ämne eller flyttas upp en årskurs. Motiv till att ordna undervisningen på särskilda sätt är

- Om eleven till någon del redan har kunskaper och färdigheter som motsvarar grundskolans lärokurs
- Om det med hänsyn till elevens förhållanden och tidigare studier är oskäligt att eleven ska genomgå grundskolans lärokurs eller
- Om det är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd.

Innan skolan tillämpar särskilda undervisningsarrangemang ska elevens vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörd. Skolföreståndaren eller skolans rektor fattar beslut om särskilda undervisningsarrangemang i samarbete med elevhälsan, men åtgärderna kräver inte överföring till specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd. Vid behov ska ett åtgärdsprogram upprättas.

Arbetsgången för hur särskilda undervisningsarrangemang initieras och förverkligas:

1. Klassföreståndare diskuterar ärendet med elevens vårdnadshavare.
2. Ärendet diskuteras i skolans elevhälsogrupp.
3. Elevens vårdnadshavare blir hörda.
4. Skolpsykolog konsulteras.
5. klassföreståndare/speciallärare skriver ett underlag för beslut.
6. Rektor fattar beslut.
7. Åtgärdsprogram upprättas vid behov av speciallärare/klassföreståndare.

3.5 Flexibel undervisning

Enligt LL om barnomsorg och grundskola kan kommunen ordna flexibel undervisningsform. Med undervisningsformen avses en individanpassad undervisning, lärande och stöd för utveckling som ordnas i enlighet med den allmänna läroplanen. Undervisningen kan ordnas i smågrupper, på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. En elev väljs till flexibel skolgång utgående från en ansökan som eleven eller vårdnadshavaren gör eller på initiativ av skolan. Skolföreståndare eller rektor beslutar om elevens flexibla skolgång. Flexibel skolgång förutsätter inte beslut om mångprofessionellt stöd och anpassad lärokurs men ett beslut om specialpedagogiskt stöd krävs och ett åtgärdsprogram ska upprättas.

Syftet med den flexibla skolgången är att minska avbrotten i grundskoleutbildningen och främja inkludering. Målet är att stärka elevens studiemotivation och livskompetens. Den flexibla skolgången är i första hand avsedd för elever i årskurs 7–9 som underpresterar och har svag studiemotivation och för elever som bedöms vara i riskzonen för att bli utslagna från fortsatt utbildning och arbetslivet. Undervisningen ska präglas av yrkes- och sektorsövergripande samarbete.

Undervisningen i den flexibla skolgången ska ordnas som närundervisning i skolan och i form av handledda studier på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. Studier utanför skolan är en viktig del av den flexibla undervisningsformen. Under dessa perioder har eleven rätt till handledning och undervisning av en lärare. Eleven ska ges uppgifter i enlighet med läroplanen och resultaten ska beaktas vid bedömningen.

Flexibel undervisningsform

- Undervisning kan ske i mindre grupp/enskilt i Resursenheten där en speciallärare ansvarar för undervisningen tillsammans med elevassistenter. Undervisningsformen möjliggör flexibla lösningar för eleven som uppgörs i samarbete med ämneslärare och klassföreståndare.
- Flexibel skolgång med närundervisning i kombination med handledd praktik på arbetsplatser och i andra lärmiljöer.

3.6 Undervisning i särskilda situationer

För att ordna undervisning och stöd för en elev som till exempel är allvarligt sjuk eller befinner sig i en svår livssituation förutsätts särskilda åtgärder. Omständigheterna kan bland annat vara att eleven är inskriven på sjukhus, eleven får eftervård i hemmet, eleven är patient inom barn- och ungdomspsykiatri eller att eleven på grund av psykiska eller fysiska hälsoskäl inte kan gå i den egna skolan.

Undervisningen för elever i särskilda situationer sker huvudsakligen utanför skolan och kan även ordnas genom distansundervisning. Huvudmannen för skolan där eleven är inskriven ansvarar för undervisningen. Eleven ska få det stöd som behövs vid övergången till undervisning i särskilda situationer eller återgången tillbaka till sin egen skola.

Arbetsgång för undervisning i särskilda situationer:

1. Diskussion mellan hemmet och skolan kring den uppkomna situationen.
2. Planen för undervisning vid långvarig sjukdom tillämpas (bilaga 1).
3. Berörda inom sjukvården (BUP/läkare/psykologer) förmedlar direkt eller via vårdnadshavare elevens behov och vilka insatser elever behöver.
4. Kontaktperson på skolan utses (klassföreståndare, ämneslärare eller speciallärare).
5. Klassföreståndare och ämneslärare i samverkan med föräldrarna och elev upprättar ett individuellt åtgärdsprogram för eleven.

6. Vid behov utses lärare från skolan för att handha undervisningen.
7. Undervisningen kan ta alternativa former (t.ex. blockläsning eller via digitala kanaler).
8. Kontinuerlig uppföljning och utvärdering samt vid behov förändringar i arrangemangen.

Undervisning i särskilda situationer är en individuell undervisning som anpassas helt och hållet efter varje elevs behov, förutsättningar och dagsform. Undervisningen kan ske vid skolans Resursenhet där en speciallärare ansvarar för undervisningen tillsammans med elevassistenter.

Undervisningsformen möjliggör flexibla lösningar för eleven som uppgörs i samarbete med ämneslärare och klassföreståndare.

Undervisningen beskrivs i ett åtgärdsprogram som görs upp av den ansvariga läraren tillsammans med berörda lärare och personal inom barn- och elevhälsan. Åtgärdsprogrammet ska innehålla en plan för hur eleven ska återgå till allmänundervisningen.

3.7 Distansundervisning

Med distansundervisning avses en undervisning som man kan ta del av med hjälp av digitala verktyg och där läraren kan finnas med i realtid på en annan plats än den som eleven befinner sig på. Läraren och eleven är inte i samma rum. Distansundervisning ska ges av en lärare anställd av en åländsk skola till en elev i en åländsk skola. Den skola som mottar distansundervisning ska värna om undervisningsgruppens trygghet, säkerhet och välbefinnande samt trygga elevens möjligheter till kommunikation som främjar lärande. Utgående från elevens och gruppens behov ska handledning och övervakning ske enligt samma principer som i andra undervisningssituationer. Den undervisande läraren ansvarar för bedömningen.

Undervisningen i grundskolan kan ordnas som distansundervisning om skolan saknar en behörig lärare i det aktuella ämnet och en sådan inte har kunnat anställas, om distansundervisning objektivt motiveras av ett pedagogiskt mervärde (till exempel ersättande skolor) och för elever som behöver fler utmaningar eller har rätt till undervisning i särskilda situationer. Dessutom är det möjligt att ordna undervisningen som distansundervisning för en eller flera elevgrupper eller enskilda elever i exceptionella situationer då landskapsregeringen eller någon annan myndighet helt eller delvis stängt en grundskola med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar.

Distansundervisning används för att möta elevernas individuella behov, erbjuda undervisning som stöder utvecklandet av särbegåvning, fördjupa det stöd för lärande och skolgång som skolan erbjuder eller sköta undervisningen i undantagssituationer, till exempel då en elev är sjuk under en längre period. Det är möjligt för en åländsk skola att anställa en lärare som ger distansundervisning utan att befinna sig på Åland vilket till exempel kan vara aktuellt för hemspråksundervisning.

Distansundervisning främjar jämlika möjligheter för eleverna till en mångsidig och god grundskoleutbildning oberoende av skolans storlek eller läge. Vid distansundervisning ska elevens

ålder och förutsättningar beaktas. Lärmiljön ska vara trygg och eleven ska övervakas och handledas enligt samma principer som i andra undervisningssituationer.

Vid distansundervisning är det viktigt att se till att eleven har daglig interaktion med den undervisande läraren, att undervisningsmetoderna är anpassade till situationen och eleven. Det är även viktigt att eleverna har möjlighet till social samvaro samt att en känsla av tillhörighet skapas.

Här beskrivs i vilka situationer eventuell distansundervisningen används och hur det praktiskt arrangeras (t.ex. vilka kanaler används, vem ansvarar för kontakt)

Distansundervisning ges till elever som har rätt till distansundervisning i särskilda situationer t ex vid sjukhusvistelse, sjukskrivning av läkare eller om en elev är satt i karantän av smittskyddsläkare. Distansundervisning kan även ges i exceptionella situationer då landskapsregeringen eller någon annan myndighet hel eller delvis stängt skolan med stöd av lagen för smittsamma sjukdomar.

Wilma används som kommunikationsbas mellan vårdnadshavare och skolan. På lärplattformen **itslearning** finns uppgifter och material till eleverna, skolan använder verktyget **Teams** för lektioner på distans (Bilaga 2).

- Eleverna får distansundervisning i samtliga allmänna skolämnen och tillvalsspråk av respektive ämneslärare. Tillvalsämnen mot språk utgår under distansundervisningsperioden.
- Den större delen av skolarbetet i hemmet utgår från läroböcker som eleverna ska ha hemma.
- Eleverna undervisas enligt sina ordinarie scheman.
- Kontakt med ämneslärare fås i första hand på lektionstid enligt ordinarie schema. Övrig tid kan lärare kontaktas via Wilma. Lärarna är tillgängliga kl. 09.00-15.00 för att undervisa och handleda eleverna, övrig arbetstid är vikt för planering och uppföljning av elevernas arbete.
- Om frågor kring arbetsuppgifter uppstår riktas dessa till ämnesläraren.

4 Stöd för lärande och skolgång

Stöd för lärande och skolgång innefattar lösningar för skolan som helhet, för vissa grupper och för enskilda elever i behov av stöd. Varje elev i grundskolan har rätt till adekvat handledning och stöd. Tidiga insatser för att stöda elevens lärande är viktiga. Eleven ska få tillräckligt stöd genast när behovet uppstår och det är därför viktigt att redan i ett tidigt skede identifiera svårigheter och andra faktorer, både tillfälliga och långvariga, som kan hindra och försvåra skolgång och lärande. Skolans ledning har ett särskilt ansvar för att stödåtgärderna organiseras, utvecklas och struktureras på ett sådant sätt att ansvarsfördelningen är tydlig för lärarkollegiet och andra berörda.

Stödet för lärande och skolgång omfattar även särskilt begåvade barn som behöver större utmaningar och differentiering för att upprätthålla sin studiemotivation och utvecklas i enlighet med sin potential.

4.1 Allmänpedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet riktar sig till alla elever som tillfälligt behöver stöd för sitt lärande och sin skolgång. Detta stöd ska vara en del av skolans dagliga undervisning och handledning och genomförs bland annat så att undervisningen differentieras och individualiseras. Då eleven tillfälligt, exempelvis på grund av sjukfrånvaro eller tillfälliga svårigheter, blivit efter i undervisningen ska skolan erbjuda stödundervisning.

Arbetsgång och ansvarsfördelning vid allmänpedagogiskt stöd:

1. Allmänpedagogiskt stöd finns för alla elever som tillfälligt behöver stöd. Det är en del av den dagliga undervisningen (differentiering och individualisering).
2. Allmänpedagogiska gruppen (speciallärare, rektor och elevhandledare) konsulteras av läraren om behov kvarstår.
3. Ämneslärare alternativt speciallärare ger stödundervisning.
4. Åtgärder/stöd presenteras för hemmet av klassföreståndare.
5. Stödet noteras på Wilma av speciallärare.

4.2 Specialpedagogiskt stöd

Det specialpedagogiska stödet ordnas då det allmänpedagogiska stödet konstaterats vara otillräckligt, då elevens behov av stöd inte längre kan anses vara tillfälligt utan regelbundet och då situationen kräver flera, samtidiga stödåtgärder. Det allmänpedagogiska stöd som konstaterats ge effekt fortsätter och kompletteras med annat stöd som ges vid sidan av den allmänna undervisningen. Stödformer och arrangemang som inte ger önskad eller tillräcklig effekt avslutas.

Det specialpedagogiska stödet planeras som en helhet för eleven och är till sin karaktär mera omfattande och långsiktigt än det allmänpedagogiska stödet. Alla stödinsatser, förutom specialundervisning på heltid och anpassad lärokurs i ett ämne, kan användas. De sammantagna insatserna ska syfta till att stöda elevens lärande, skolgång och utveckling och motverka risken att problemen ökar och blir mera komplexa. Alla lärare kring eleven ska kontinuerligt samarbeta för att stöda elevens framsteg och utveckling. Metoder och material anpassas till elevens individuella behov. Eleven följer fortsättningsvis den allmänna läroplanen.

Arbetsgång och ansvarsfördelning vid specialpedagogiskt stöd:

Bedömningen initieras av ämneslärare/klassföreståndare/speciallärare och görs enligt en mall av berörda ämneslärare tillsammans med speciallärare.

1. Ämneslärare tillsammans med speciallärare ansvarar för en pedagogisk bedömning som presenteras för Elevhälsogruppen.
2. Ett åtgärdsprogram upprättas, i samråd med vårdnadshavare och elev och noteras i Wilma.
3. Speciallärare ansvarar för åtgärdsprogrammet.
4. Åtgärderna noteras i Wilma.

4.3 Mångprofessionellt stöd

När en elev, trots att allmän- och specialpedagogiskt stöd har ordnats, riskerar att inte nå målen för grundskolans allmänundervisning ska specialläraren ta initiativ till en pedagogisk utredning. Utgående från utredningen kan skolan, om man anser att det behövs, ta fram ett utkast till individuell plan (IP). Utkastet behandlas av elevhälsogruppen som i tillämpliga delar även kan komplettera och justera planen. Syftet med detta utkast är bland annat att konkretisera för eleven och dennes vårdnadshavare vad olika anpassningar och en överföring till ett mångprofessionellt stöd kan innebära.

Med den pedagogiska utredningen och ett eventuellt utkast till den individuella planen som grund fattar grundskole- eller utbildningschefen ett förvaltningsbeslut om mångprofessionellt stöd. Om en

elev har anpassad lärokurs i tre eller flera läroämnen kan ett beslut om mångprofessionellt stöd i specialklass fattas. Ärendet bereds och föredras av skolans rektor eller föreståndare. Innan beslutet ska elev, vårdnadshavare eller dennes lagliga företrädare samt eventuellt andra sakkunniga höras. Elevens vårdnadshavare ska tillräckligt tidigt få information om de olika alternativen och om förutsättningarna för fortsatta studier på gymnasialstadiet.

I det mångprofessionella stödet kan en eller flera enskilda lärokursen anpassas individuellt så att de motsvarar elevens förutsättningar och specifika behov för lärande och skolgång. Syftet med det mångprofessionella stödet är att stöda elevens lärande, sunda tillväxt och utveckling så att det är möjligt att fullgöra grundskolan. Språklig och kulturell bakgrund, frånvaro, brist på motivation, bristfällig studieteknik eller utmaningar gällande beteende kan inte i sig vara grunder för anpassning av en lärokurs, utan eleven ska i sådana fall stödjas på andra lämpliga sätt.

Det mångprofessionella stödet kan antingen ges i elevens egentliga undervisningsgrupp eller, helt eller delvis, i en särskild inrättad undervisningsgrupp eller inom träningsundervisningen. Utöver specialundervisning på hel- eller deltid kan eleven behöva till exempel omfattande elevhälsostöd, habilitering eller annat individuellt stöd. Betydelsen av vårdnadshavarens delaktighet, ett sektorsövergripande samarbete och individuell handledning betonas. Vid behov utökar skolan användningen av den kompetens och de tjänster som social- och hälsovården tillhandahåller.

Behovet av fortsatt mångprofessionellt stöd ska granskas av den ansvariga läraren åtminstone efter årskurs två samt under årskurs sex och åtta. Om fortsatt behov av mångprofessionellt stöd genom individuellt anpassad lärokurs inte finns, ska den ansvariga läraren anhålla hos grundskole- eller utbildningschefen om att eleven överförs tillbaka allmän lärokurs. Grundskolechefen eller utbildningschefen fattar ett skriftligt beslut i ärendet.

Arbetsgång och ansvarsfördelning vid mångprofessionellt stöd:

1. Speciallärare tar initiativ till en pedagogisk utredning och kontaktar elevens vårdnadshavare.
2. Speciallärare skriver en pedagogisk utredning och delger elevens vårdnadshavare.
3. En individuell plan (IP) ska skrivas inom två månader efter att utbildningschefen tagit beslut om överföring till mångprofessionellt stöd.
4. IP noteras i Wilma.

5 Elevrådsarbete och elevdelaktighet

Skolarbetet ska grunda sig på elevens delaktighet. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla elever. Eleven ska i takt med sin ålder och mognad och med stöd och uppmuntran från skolan och hemmet ta ett allt större ansvar för sin skolgång och ges medinflytande i frågor som gäller undervisningen och lärmiljön. Eleven ska få vara med och påverka samt kontinuerligt utvärdera skolverksamheten.

För årskurserna 7–9 ska det finnas ett elevråd. Ett elevråd kan finnas även för årskurserna 1–6 och i mindre skolor kan elevrådet även vara gemensamt för åk 1–9. Elevrådet ska bestå av elevrepresentanter från varje klass eller årskurs och elevrådet ska inom sig utse en ordförande och en sekreterare. Arbetet i elevrådet ska vara en övning i demokratiskt beslutsfattande och ansvarstagande och ska handledas av en utsedd lärare eller annan pedagogisk personal. Elevrådet ska ges möjlighet till ökat elevinitiativ vad gäller skolans undervisning och övriga verksamhet. Elevrådet ska få ge synpunkter på de delar av skolans arbetsplan, trivselstadgan och andra beslut som direkt påverkar elevernas skolgång. Elevrådet ska ges möjlighet att framföra sina synpunkter innan besluten fattas av den ansvariga nämnden i kommunen. Elevrådshandledaren ska handleda och stöda elevrådet så att de har verkliga möjligheter att förstå och utföra sitt uppdrag. Elevrådsrepresentanter ska få den ledighet som behövs från skolan för att utföra uppdraget samt vid behov kompensation för den undervisning som eleven går miste om i form av stödundervisning och individuell handledning.

Elevrådet finns till för alla elever på skolan. Elevrådet är en plats för elevens röst och alla elever på skolan ska känna sig välkomna att komma med ärenden och frågor till elevrådet. Genom ett bra elevrådsarbete finns möjlighet att påverka och göra skillnad på den egna skolan. Det primära syftet med elevrådet är att eleverna ska kunna vara genuint delaktiga och känna att deras röst blir hörd.

Plan för elevmedverkan i KHS

Elevrådet är elevernas eget förtroendevalda råd. Varje klass väljer in sin egen representant i elevrådet under höstterminen i åk 7. Vid behov kan om- eller nyval även ske under senare skede.

Inför varje läsår väljs en ny styrelse och lärarrepresentant. Lärarrepresentanten fungerar som strukturstöd till elevrådet och som kontaktperson mellan elevrådet och lärarkollegiet. Elevrådets handledare ingår även i skolans ledningsgrupp och kan därmed få elevrådets ärenden presenterade i detta forum. Handledaren deltar i elevrådets möten. Handledare för läsåret 2026 - 2027 är Thomas Gau.

Elevrådet träffas varannan vecka och hanterar löpande ärenden, så som elevkiosk, dagsverket (i samarbete med lärargruppen), tävlingar och andra rastaktiviteter osv. På begäran hanteras även ärenden som delegeras från exempelvis skolans ledningsgrupp.

6 Timfördelning

I landskapsförordningen om barnomsorg och grundskola har en timfördelning för alla grundskolor i landskapet fastställts. I läroplanen finns en rekommendation om hur timmarna ska fördelas mellan de olika ämnena och årskurserna. Rekommendationen ska följas på alla skolor där det är möjligt. Där det är organisatoriskt och ändamålsenligt att fördela timmarna på annat sätt kan det göras men med en motivering som ska bifogas i arbetsplanen. I rekommendationen om timfördelningen har särskild vikt lagts vid att alla läroämnen ska finnas på varje årskurs. Samtliga timmar i hemkunskap har förlagts till årskurs 8 för att få en bättre helhet och att eleverna ska hinna göra olika moment inom ämnet hemkunskap. Elevhandledning är förlagd till årskurs 7 och årskurs 9. Elevhandledningen är väsentlig i årskurs 7 med nya ämnen och nya rutiner. I årskurs 9 läggs tonvikten på fortsatta studier och olika yrken.

Ämne/ Årskurs	1	2	3	4	5	6	1-6	7	8	9	7-9	1-9
Svenska/svenska som andraspråk							34	3	3	3	9	43
Matematik							24	3	3	4	10	34
Miljö- och naturkunskap							18				17	35
Omgivningskunskap					-	-	11	-	-	-		
Biologi	-	-	-	-			2	2	1	2	5	
Geografi	-	-	-	-			2	1	1	1	3	
Fysik	-	-	-	-				1	1	1	3	
Kemi	-	-	-	-			2	1	1	1	3	
Hälsokunskap	-	-	-	-			1	1	1	1	3	
Samhällsorientering							10				11	21
Religion och livsåskådningskunskap							6	1	1	1	3	
Historia	-	-	-				3	1	2	1	4	
Samhällskunskap	-	-	-	-			1	1	1	2	4	
Konst- och färdighetsämnen							42 (32+10)				19 (16+3)	61
Musik							6	1	0,5	1	2,5	
Bildkonst							6	1	0,5	1	2,5	
Slöjd							8	2	2	1	5	
Idrott							12	2	2	2	6	
Hemkunskap		-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	
Engelska (A1)	-	-					8	3	2	2	7	15
Elevhandledning								1	-	1	2	2
Totalt gemensamma läroämnen							136				75	211
Tillvalsämnen							4				11	11 (15)
Tillvalsämne 1												
Tillvalsämne 2												
Tillvalsämne 3												
Tillvalsämne 4												
A2 språk (finska, franska, ryska, spanska, tyska)	-	-	-	-				3	3	3	9	

B1 språk (finska, franska, ryska, spanska, tyska)	-	-	-	-	-	-		2	2	2	6	
TOTALT							136– 146/150				86– 90/96	222– 236/246

6.1 Kursplaner tillvalsämnen

Tillvalsämnen kan vara språk eller andra ämnen och ämnesshelheter som skolan erbjuder. För varje tillvalsämne ska det göras upp en ämnesdel enligt samma struktur som de övriga läroämnena där syfte, centralt innehåll och mål samt kunskapskriterier ingår.

En vårdnadshavare till elev i åk 5–6 kan välja att eleven inte ska läsa valbart A2- språk. Eleven ska i sådana fall erbjudas möjlighet till stödundervisning i områden som eleven har behov av. Alternativet till undervisningen i A2-språk beskrivs i skolans arbetsplan och bedöms i betyget med deltagit.

I årskurserna 7–9 ska skolan erbjuda minst två främmande språk. Vilka språk som ingår i språkprogrammet fastställs i kommunens utbildningsstadga. Vid valet av språk och andra tillvalsämnen ska elev och vårdnadshavare erbjudas handledning och information. För att undervisning i tillvalsämnen ska kunna organiseras bör eleven endast byta eller hoppa av tillvalsämnen vid läsårsbyte. Vid vägande skäl kan undantag göras. I Södra Ålands utbildningsstadgas 32 § framgår det i språkprogrammet att följande språk erbjuds vid Kyrkby högstadieskola: finska och tyska som A2-språk och finska, tyska franska och spanska som B1 språk från åk 7.

Gällande ämnet slöjd i årskurserna 7–9 ska eleven få undervisning i både teknisk slöjd och textilslöjd i både årskurs 7 och 8. Eleven ska därefter få möjlighet att välja en av slöjdformerna att fördjupa sig i under årskurs 9.

6.1.1 Kreativ bildkonst

Läroämnets övergripande syfte

Undervisningen i kreativ bildkonst ska ge eleven möjlighet att uttrycka kreativitet i både bild och form. Undervisningen har som mål att ge eleven utrymme för att uttrycka sig inom bildkonst och skapande på ett lustfyllt och kreativt sätt utöver den obligatoriska bildkonstundervisningen.

Riktlinjer och arbetsupplägg

Eleven ska få möjlighet att utveckla- och ge uttryck för sin kreativitet. Eleven ges möjlighet att arbeta med olika sorters material, tekniker och uttryckssätt. Elevens egna idéer tillsammans med lärarbestämda uppgifter formar kursens innehåll.

Centralt innehåll

Eleven ska vidareutveckla kunskaper inom olika tekniker och material samt utveckla processen för kreativt skapande. I kreativ bildkonst får eleven möjlighet att arbeta med

- Teckning, kollage och tredimensionellt skapande
- Foto och digital bildbehandling
- Återvinningskonst (t.ex. tapeter, tyger, kärl)

Mål, kompetenser och kunskapskriterier

I undervisningen i kreativ bildkonst ska bedömningen vara handledande och sporrande. Bedömningen och återkopplingen ska vara mångsidig, konkret och utveckla elevens förmåga att tro på sin egen förmåga att skapa. Genom formativa arbetssätt blir bedömningen en naturlig del av lärprocessen.

Bedömning av arbetet ingår som en del av bedömningen i alla läroämnen. Elevens arbete och inställning ska beaktas när vitsord bildas och kan till viss del påverka bedömningen både höjande och sänkande. Följande bör beaktas:

- aktivitet och deltagande vid genomgångar och diskussioner
- självständigt arbete enligt instruktioner
- ansvar för material.

Egen bildframställning					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5	Kriterier för vitsord 8	Kriterier för vitsord 10
Handleda eleven att planera, utföra och färdigställa arbeten.	Eleven utvecklar förmåga att se bildskapande som en process.	EFG	Eleven kan planera och delvis färdigställa arbeten.	Eleven färdigställer sina arbeten och kan redogöra för bildskapande som process	Eleven utför och färdigställer arbeten och kan analysera sin skapande-process.

Handleda eleven att använda olika material, tekniker och uttryckssätt och att fördjupa sin förmåga att skapa bilder	Eleven utvecklar förmåga att ändamålsenligt använda material, tekniker och uttryckssätt.	B, C, D, F, G	Eleven prövar olika material, tekniker och metoder för att skapa bilder	Eleven kan målmedvetet använda olika material, tekniker och uttryckssätt för att uttrycka sig i bild.	Eleven behärskar olika tekniker och kan motivera sina val av teknik, material och uttryckssätt.
Handleda eleven att utveckla förståelse för återvinningskonst och att se nya användningsområden för material.	Eleven utvecklar förståelse för återvinningskonst.	G, H	Eleven skapar återvinningskonst enskilt eller tillsammans med andra.	Eleven hittar nya användningsområden för återvunnet material.	Eleven kan på ett kreativt sätt använda återvunnet material i sitt skapande.

6.1.2 Teknisk slöjd

Läroämnets övergripande syfte

Tillvalet ger eleven möjlighet att fördjupa sig i de tekniker som tas upp inom teknisk slöjd i årskurs 8 och 9. Genom att planera ett projekt från idé till färdig produkt bidrar ämnet till elevens skapande, manuella och kommunikativa förmåga.

Arbetsprocessen utvecklar elevens kreativitet, nyfikenhet, ansvarstagande, självständighet och förmåga att lösa problem. Slöjdarbete i trä och metall syftar till att stärka elevens tilltro till den egna förmågan och utveckla kunskaper som ger en beredskap för att klara uppgifter i det dagliga livet. Att kunna värdera och bedöma formgivning och funktion är ett återkommande behov i det dagliga livet. Utbildningen i slöjd syftar till att skapa medvetenhet om estetiska värden och att utveckla förståelse av hur materialval, bearbetning och konstruktion påverkar en produkts funktion och hållbarhet. Utbildningen inom tillvalsämne slöjd syftar även till att ge kunskaper om miljö- och säkerhetsfrågor och att skapa medvetenhet om vikten av resurshushållning.

Riktlinjer och arbetsupplägg

Beskrivning av riktlinjer och arbetsupplägg för tillvalsämnet

I tillvalet får eleven välja att fördjupa sig inom trä eller metall. Slöjdundervisningens uppdrag att stärka och fördjupa elevens kunskaper och färdigheter som behövs för att planera, skapa nytt och uttrycka sig genom slöjd. Eleven ska utveckla kreativitet och problemlösningsförmåga.

Centralt innehåll

Eleven utför uppgifter där planering, kreativitet och uppfinningsrikedom betonas. Eleven vidareutvecklar förståelsen för slöjdelaterade begrepp, tecken och symboler. Eleven ska ges möjlighet att utvärdera både sitt eget och sina klasskamraters arbete under slöjdprocessen.

- olika sätt att hämta inspiration och idéer
- planering med mått och skala, digitalt och analogt
- arbetsbeskrivningar
- dokumentation av slöjdprocessen
- utvärdering av produkter
- användning av teknisk ritning
- återanvändning och restaurering av befintliga produkter

Mål, kompetenser och kunskapskriterier

I undervisningen ska bedömningen vara handledande och sporrande. Bedömningen och återkopplingen ska vara mångsidig, konkret och utveckla elevens förmåga att tro på sin egen förmåga att skapa. Genom formativa arbetssätt blir bedömningen en naturlig del av läroprocessen.

Bedömning av arbetet ingår som en del av bedömningen i alla läroämnen. Elevens arbete och inställning ska beaktas när vitsord bildas och kan till viss del påverka bedömningen både höjande och sänkande. Följande bör beaktas:

- aktivitet och deltagande vid genomgångar och diskussioner
- självständigt arbete enligt instruktioner
- ansvar för material.

Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5	Kriterier för vitsord 8	Kriterier för vitsord 10
Vidareutveckla elevens intresse för kreativt och experimentellt slöjdarbete samt förståelse för vikten av praktiska färdigheter i det egna livet, samhället och arbetslivet.	Eleven vidareutvecklar intresset och förståelsen för praktiska färdigheter s betydelse i vardagen.	C, E, F, G		Intresse utvärderas men används inte som grund för bedömning.	
Arbetsprocessen inom textilslöjd och teknisk slöjd					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsordet 5	Kriterier för vitsordet 8	Kriterier för vitsordet 10
Handleda eleven att planera, utföra och färdigställa arbeten självständigt och tillsammans med andra och att beakta estetik	Eleven utvecklar förståelse för slöjdprocessen.	B, C, D, E, F, G, H	Eleven kan med handledning planera, utföra och delvis färdigställa arbeten.	Eleven kan genomföra sina idéer planenligt och med hänsyn till estetik och funktionalitet.	Eleven planerar och söker olika lösningar för sitt arbete samt färdigställer arbeten

och funktionalitet i sitt arbete					noggrant och självständigt.
Tekniker och material					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsordet 5	Kriterier för vitsordet 8	Kriterier för vitsordet 10
Handleda eleven att undersöka och mångsidigt använda olika redskap, material och ändamålsenliga tekniker.	Eleven utvecklar förståelse för redskap, material och tekniker.	B, C, D, G	Eleven känner igen material och tekniker och kan med handledning välja sådana som lämpar sig för det tilltänkta arbetet.	Eleven kan välja ändamålsenliga material, tekniker och bearbetningsmetoder samt använda dem för att framställa produkter.	Eleven kan reflektera kring materialens egenskaper vid val av material, lämpliga tekniker och bearbetningsmetoder.
Hållbarhet					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsordet 5	Kriterier för vitsordet 8	Kriterier för vitsordet 10
Handleda eleven att utveckla förståelse för produkters och materials egenskaper med tanke på återvinning och källsortering	Eleven utvecklar förståelse för återanvändning och källsortering.	H	Eleven kan med handledning sortera avfall från slöjdprocessen.	Eleven visar förståelse för återanvändning av material och kan källsortera slöjdavfall.	Eleven använder självständigt återvunnet material och reflekterar kring källsortering.

6.1.3 Programmering

Läroämnets övergripande syfte

Att eleven får möjlighet till en grundläggande kännedom om programmeringens grunder och utveckla sitt datalogiska tänkande. Undervisningen har som mål att ge eleven kännedom om vad programmering är och ge den möjlighet att utveckla sin egen förmåga inom ämnet.

Riktlinjer och arbetsupplägg

Eleven ska få möjlighet att lära känna grunderna för programmering. Eleven får pröva på olika sätt att programmera; blockprogrammering och textbaserad programmering.

Centralt innehåll

Eleven utvecklar sina förmågor inom ämnet genom att arbeta med

- Scratch, blockprogrammering
- Programmeringsteori och datalogiskt tänkande
- Textbaserad programmering, tex HTML, Python

Mål, kompetenser och kunskapskriterier

I undervisningen ska bedömningen vara handledande och sporrande. Bedömningen och återkopplingen ska vara mångsidig, konkret och utveckla elevens förmåga att tro på sin egen förmåga att skapa. Genom formativa arbetssätt blir bedömningen en naturlig del av läroprocessen.

Bedömning av arbetet ingår som en del av bedömningen i alla läroämnena. Elevens arbete och inställning ska beaktas när vitsord bildas och kan till viss del påverka bedömningen både höjande och sänkande. Följande bör beaktas:

- aktivitet och deltagande vid genomgångar och diskussioner
- självständigt arbete enligt instruktioner
- ansvar för material.
-

Infogas rubrik från centralt innehåll					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5	Kriterier för vitsord 8	Kriterier för vitsord 10
Handleda eleven att programmera med Scratch	Eleven utvecklar förmågan att programmera		Eleven kan följa en exakt beskrivning och skapa program	Eleven kan självständigt skapa program enligt given specifikation	Eleven kan självständigt skapa program enligt given specifikation och vidare utveckla dem på ett mer avancerat sätt.
Handleda eleven att bekanta sig med och förstå delar av programmeringsteori och datalogiskt tänkande.	Eleven utvecklar förmågan att förstå programmeringsteori och datalogiskt tänkande.		Eleven kan förstå enkla samband vad gäller datalogiskt tänkande.	Eleven förstår och kan redogöra för programmeringsteori och datalogiskt tänkande.	Eleven förstår och kan dra egna slutsatser av samband inom ämnesområdet.
Handleda eleven att pröva på textbaserad programmering.	Eleven utvecklar förmågan att förstå hur textbaserad programmering fungerar.		Eleven kan pröva på textbaserad programmering med hjälp av tydliga instruktioner och handledning.	Eleven kan på egen hand göra enkla program inom textbaserad programmering	Eleven kan på egen hand skapa egna program på ett mer komplext sätt.

6.1.4 Pulsträning

Läroämnets övergripande syfte

Syfte med ämnet är att eleverna ska få prova olika former av motion och hitta glädjen i fysisk aktivitet och bli inspirerad till fortsatt träning i framtiden.

Riktlinjer och arbetsupplägg

Undervisningen planeras av lärarna och anpassas efter gruppens storlek, önskemål och förmåga.

Vi jobbar gruppvis och ibland individuellt.

Centralt innehåll

Vi prövar på olika former av träning ex konditions- och styrketräning, rörlighet och avslappning, lek samt bollspel.

Mål, kompetenser och kunskapskriterier

Vi jobbar utifrån elevens förutsättningar och förmåga. Målet är att alla skall få röra på sig på ett anpassat och lekfullt sätt minst 20 minuter per lektion. Under Pulsträningen bär eleven en pulsmätare så att de lär sig hur dess hjärta jobbar samt påverkas under ansträngning. Vi följer idrottens undervisnings- och lärande mål.

6.1.5 Sport

Läroämnets övergripande syfte

Syftet med ämnet är att eleverna ska få prova olika former av boll och racketsporter och hitta glädjen i fysisk aktivitet och bli inspirerad till fortsatt träning i framtiden.

Riktlinjer och arbetsupplägg

Undervisningen planeras delvis tillsammans med eleverna och anpassas efter gruppens storlek, önskemål och förmåga.

Centralt innehåll

Vi fördjupar oss i olika boll och racketsporter

Mål, kompetenser och kunskapskriterier

I undervisningen ska bedömningen vara handledande och sporrande. Bedömningen och återkopplingen ska vara mångsidig, konkret och utveckla elevens förmåga att tro på sin egen förmåga. Genom formativa arbetssätt blir bedömningen en naturlig del av läroprocessen.

Elevens arbete och inställning ska beaktas när vitsord bildas och kan till viss del påverka bedömningen både höjande och sänkande. Följande bör beaktas:

- aktivitet och deltagande vid genomgångar och diskussioner
- självständigt arbete enligt instruktioner
- ansvar för material.

7 Undervisning vid långvarig sjukdom (Bilaga 1)

Läroplikt

Alla barn har rätt till undervisning, även de som är sjuka. I grundskolelagen slås fast att varje barn som har sin hemort på Åland är läropliktig. Detta betyder att barnet har en skyldighet att genomgå grundskolan eller få motsvarande undervisning i en annan skola, i hemmet eller på sjukhus.

Läroplan för grundskolan

I läroplanen slås fast att skolan *medvetet skall sträva till att varje elev* når en optimal personlig utveckling. För elever med särskilda behov skall skolan erbjuda undervisning som är anpassad efter den enskilda elevens behov.

Åtgärdsprogram för undervisning vid långvarig sjukdom

Mål

Målet är att eleverna ska få en kontinuitet i sitt skolarbete och ha möjlighet att uppnå målen främst i kärnämnen svenska, engelska och matematik. Undervisningen anpassas individuellt utifrån vad varje elev klarar av med hänsyn till sjukdom och behandling. Även om man är sjuk är det viktigt att inte missa skolarbetet. Skolan är en viktig länk till den friska vardagen.

Undervisningsplan

- Vårdnadshavaren anmäler elevens sjukfrånvaro
- Om eleven är frånvarande utan anmälan har skolan skyldighet att kontakta vårdnadshavaren
- Kontaktpersonen på sjukhuset är ansvarig läkare
- Berörda inom sjukvården, BUP/läkare/psykolog m.fl. förmedlar direkt eller via vårdnadshavare elevens behov och vilka insatser eleven behöver under sjukdomsperioden och då eleven återvänder till sin vanliga skola
- Kontaktperson på skolan utses (klassföreståndare, ämneslärare eller speciallärare).

- Klassföreståndare och ämneslärare i samverkan med föräldrarna gör upp ett skriftligt individuellt åtgärdsprogram för eleven
- Vid behov utses lärare från skolan för handhavandet av undervisningen
- Undervisningen kan ta alternativa former (t.ex. blockläsning, digitala lösningar m.m.), tydliga mål och delmål bör framgå av åtgärdsprogrammet

Möjlighet till kunskapsredovisning bör för självkänslans skull ordnas på något sätt.

Kunskapsredovisningen behöver också individualiseras och kunskapen mätas på alternativa sätt med de uppsatta målen som riktlinje.

8 Distansundervisning

Distansundervisning KHS – vårdnadshavare

Enligt lagen för distansundervisning undervisas åk 7–9 på distans ifall skolan måste stängas.

Följande elevgrupper har sin undervisning i skolan:

- Mångprofessionellt stöd i årskurserna 7–9.
- Elever i förberedande undervisning (stöd i svenska) i årskurserna 7–9.
- Elever som har svårigheter att hantera undervisning på distans eller har sådana undervisningsarrangemang som kräver att man får sin undervisning i skolan.

Kommunikation

Wilma används som kommunikationsbas mellan vårdnadshavare och skolan.

På lärplattformen **itslearning** finns uppgifter och material till eleverna.

Verktöget **Zoom** används för lektioner på distans.

Verktögen fungerar både på mobila enheter och dator (PC, Mac) men förutsätter internetuppkoppling.

De elever som inte har en fungerande dator eller Ipad hemma får låna utrustning från skolan. Vårdnadshavaren kontaktar IT handledaren via epost: support@sahd.ax. och ansvarar sedan för att hämta materialet från skolan.

Allmän information till dig som elev/vårdnadshavare:

- Eleverna får distansundervisning i samtliga allmänna skolämnen och tillvalsspråk. Tillvalsämnen mot språk utgår under distansundervisningsperioden.
- Den större delen av skolarbetet i hemmet utgår från läroböcker som eleverna ska ha hemma.
- Eleverna undervisas enligt sina ordinarie scheman.
- Kontakt med ämneslärare fås i första hand på lektionstid enligt ordinarie schema. Övrig tid kan lärare kontaktas via Wilma. Lärarna är tillgängliga kl. 09.00-15.00 för att undervisa och handleda eleverna, övrig arbetstid är vikt för planering och uppföljning av elevernas arbete.
- Om frågor kring arbetsuppgifter uppstår riktas dessa till ämnesläraren. Ge gärna feedback så de vid behov kan justera sin planering.
- Undervisning och uppgifter ska vara på en nivå som eleven förväntas klara av på egen hand.
- Utgångspunkten är 45 minuters lektioner, men det är inte säkert att alla behöver hela den tiden. En del blir klara på kortare tid och det är helt i sin ordning.

Att tänka på då undervisning sker på distans i hemmet

Instruktioner kring vad som ska göras, hur länge uppgifterna ska ta samt vilka förväntningar som finns vad gäller bredd och djup på inlämnade uppgifter ska vara tydliga för eleven och förmedlas av respektive ämneslärare.

Olika typer av problematik såsom läs-och skrivsvårigheter, brist på/förmåga att skapa struktur samt olika hemförhållanden påverkar elevernas möjlighet att ta till sig undervisningen mer än under normala skolförhållanden. Detta hålls i åtanke vid både planering och uppföljning och bör i individuella fall diskuteras med ämneslärare och klassföreståndaren.

Planeringen motsvarar lektionstiden i varje enskilt ämne, men med beaktande av att de flesta uppgifter tar längre tid både att sätta sig in i och utföra då eleven jobbar hemma. Att uppgifter är snabbt avklarade av vissa elever är helt i sin ordning.

Eleven kan vänta sig uppmuntrande ord och konstruktiv kritik på inlämnade uppgifter, men alla uppgifter är inte sådana som kommenteras. En del är sådana som man korrigerar och ger personlig feedback på, andra går man kanske igenom på Zoom eller så får eleverna tillgång till facit och rättar själva.

Lärarna svarar på frågor så snabbt som möjligt 9.00-15.00, dock med hänsyn till schema för eleven och lärarens schema

Om elever varit sjuka tas hänsyn vid bedömning och uppföljning. Ämneslärare och elev för dialog då detta är aktuellt och kommer överens om vad som behöver tas igen.

Vid frågor kring skolarbetet - rikta dem i första hand till ämneslärare eller klassföreståndare.

Rector nås på tel. 0457 591 0377, eller mail kristian.granberg@saud.ax.

Du som förälder förutsätts inte hjälpa och handleda ditt barn i skolarbetet. Uppstår frågor och problem finns ämneslärare tillgängliga för att svara på och lösa dem. Det är inte heller mening att du som förälder ska gå igenom och rätta före inlämning. Ämneslärare vill veta vilka fel eleverna gör och vad de upplever för svårigheter. Den vetskapen ligger till grund för planering både vad gäller mängden arbete och nivån. Med det sagt är det givetvis som vanligt både fritt fram och välkommet att intressera sig för och på olika sätt stöda sina barn i deras skolarbete.

Med hopp om gott samarbete